

Forum Ruimtelijk Erfgoed Flehite

Secretaris R.W.Blaauw
Muurhuizen 21 3811EC Amersfoort
r.w.blaauw@hetnet.nl
tel: 06 53524430

Aan de Gemeenteraad van Amersfoort
Stadhuisplein 1
3800 EA Amersfoort

mail: griffie@amersfoort.nl
kopie: info@labyrinthonderzoek.nl

van: Forum Ruimtelijk Erfgoed Flehite
datum: 8 mei 2020
betreft: Visie voor de Amersfoortse Heuvelrugzone

Geachte Leden van de Gemeenteraad,

Op 18 februari j.l. heeft u besloten een onderzoek te laten verrichten ten behoeve van het opstellen van een Visie voor de Amersfoortse Heuvelrugzone.

In opdracht van BenW is bureau Labyrinth inmiddels gestart met het ophalen van de eerste input vanuit een brede participatie. De input moet zichtbaar maken wat als de sterktes, zwaktes, kansen, bedreigingen voor het gebied worden gezien en daarmee een representatief beeld schetsen van de DNA van het gebied.

In dat kader wil het Forum Ruimtelijk Erfgoed Flehite vanuit de zorg voor het behoud van de cultuurhistorie van het gebied graag het volgende onder uw aandacht brengen.

Amersfoort is een historische stad met drie gezichten: enerzijds een stad grenzend aan de uitgestrektheid van de polders Arkemheen en Eemvallei, vervolgens de stad liggend aan het beekdallandschap van de Gelderse Vallei en dan natuurlijk de stad, ingebed in de uitlopers van de Utrechtse Heuvelrug.

De Utrechtse Heuvelrug is een bepalend landschapselement geweest voor de plek waar Amersfoort haar oorsprong vond. Door de hogere ligging en het groene landschap werd de Heuvelrug in het verleden een zeer geliefde plek voor de welgestelden om zich te vestigen, getuige de aanwezigheid van vele grote buitens en landhuizen. De Wegh de Weegen als historische verbinding van Amersfoort naar Utrecht is hier nog getuige van. De aanliggende buitenhuizen met hun parken werden zorgvuldig in het groene landschap ingebed.

Het Heuvelruggebied is in haar geheel van uitzonderlijke waarde. Niet alleen als ecologische en recreatieve zone en als verwijzing naar een historische context, maar ook als natuurlijke groenbuffer tegenover het vele verkeer van de omringende wegen en snelwegen van de stad.

Aan deze zijde Amersfoort zijn vooral de landgoederen van Stichting de Boom met de Heiligenberg, Lokhorst en de Treek, Nimmerdor en Klein Zwitserland, de Vlasakkers, Birkhoven en de aansluitende defensie terreinen van belang.

Het zou wenselijk zijn om de gebieden die nu door allerlei wegen en bebouwing worden gescheiden juist meer te koppelen zodat een groter samenhangend groen en natuurgebied ontstaat. Denk bijvoorbeeld aan het versmallen van de Zuidelijke Rondweg (N221) naar een enkelbaans weg en het aanleggen van meer ecoducten, bijvoorbeeld ter plaatse van de Stichtse Rotonde.

De Heuvelrug leek jarenlang goed beschermd tegen ongewenste invloeden, maar de laatste tijd lijkt dat beeld te kantelen. Er ontstaat een steeds grotere druk om hier meerdere, niet uit het gebied zelf voortkomende, functies toe te staan. Te denken valt hierbij aan de kantoren aan de Dodeweg en Laan 1914, de geheel misplaatste woonwijk op het voormalige Sinai-terrein, de bouwinitiatieven in Nimmerdor en de aanleg van de Westelijke Rondweg waarvan het nut nog steeds ernstig wordt betwijfeld. Verder is ook aan de Wegh der Weegen de druk om bebouwing toe te staan steeds groter aan het worden, denk aan Bos Uyterlinde en aan grootschalige bebouwing met 500 woningen op het terrein van Zon en Schild.

Het Forum Flehite maakt zich dan ook zorgen over de diverse bouw initiatieven. De kans moet niet worden uitgesloten dat dit uitermate waardevolle samenhangend historische natuurgebied steeds meer versnipperd. Afgezien van de bouwvolumes vragen ook de nuts-, verkeers- en parkeervoorzieningen zoveel stedelijke ruimte dat dit een grote aantasting van het gebied zal veroorzaken .

Het gebied is daarom zeer ongeschikt om er een deel van de woningbouwopgave in te vullen die Amersfoort zich zelf heeft gesteld. Als er al bebouwing wordt toegestaan zou dat alleen kunnen met enkele vrijstaande particuliere woningen, passend in de historische traditie van de landhuizen op parkachtige kavels ingebed in het groen. Elke ontwikkeling dient overigens te worden afgestemd met de visies van de aanliggende gemeentes en provincie.

Wanneer Amersfoort wil groeien, zal dit op aanvaardbare plekken binnenstedelijk moeten gebeuren en mogelijk nog aan de buitenrand bij Vathorst. Voor grootschaliger bouwgebieden komen de steriel gespoten agrarische productiegebieden buiten de gemeente Amersfoort veel meer in aanmerking. Agrarische gebieden waarvan we te veel hebben in Nederland. In ieder geval moeten we de bestaande natuur en cultuurhistorie, zoals de Heuvelrug, zo veel mogelijk ontzien. Laten we zuinig zijn op wat nu nog rest van de historisch en ecologisch belangrijke Heuvelrugzone en niet laten versnipperen vanwege een eenmalige verdienste.

Met vriendelijke groet,
Forum Ruimtelijk Erfgoed Flehite

Rob Blaauw
Secretaris

Het Forum Flehite bestaat uit:

Tom de Wit, stedenbouwkundige (voorzitter)
Rob Blaauw, volkshuisvester (secretaris)
Nico Vink, stedenbouwkundige
Jan Bos, architect
Trudy de Mooij, voorlichter RO
Rudi Gnirrep, bouwkundige
Ed van der Veer, historicus, bedrijfseconoom